

לפנינו מפגש ודיאלוג בין יצירתן הטעונה של שתי אמניות: **איטה גרטנר** ו**דרורה דקל**. שתיהן עוסקות בתהליכי ילדות התבגרות ונשיות כנתונים בתנודה מתמדת בין פחדים וטראומות לפנטזיות וחלומות אשר מפרה את התודעה ומעצבת אותה. שתיהן נוגעות בדרכים שונות בזיכרון, באופני ההבניה שלו ובהתמודדות עימו, וכיצד הוא מועלה באוב, נמחק וחוזר חלילה. בעבודותיהן מתמזגים המשחק עם האימה, ההתרפקות עם השחרור, אם באמצעות רישום וציור אינטואיטיבי וסימבוליסטי אצל **איטה גרטנר**, ואם באמצעות שילוב של חומרים שונים, צילומיים, טקסטיליים ואחרים, והפיכתם ליישות אחת אצל **דרורה דקל**. כותרת התערוכה "סוכריות שחורות" מרמזת על הכוחות המנוגדים, אלה המתוקים והמפתים אל מול אלה הקודרים והחתרניים הפועלים בלב יצירתן.

התערוכה מציגה גוף עבודות חדש של **איטה גרטנר** משלוש השנים האחרונות, כולן על נייר פבריאנו עבה ולח שעליו היא מציירת בטושים ובצבעי מים יפניים, בטכניקה שיש בה אובדן שליטה ומקריות לצד עדינות ומקצבים חוזרים. כשמאן אשר בכישופיו הקמאיים מעורר לחיים דימויים מן העבר, כך גרטנר רושמת ומציירת דמויות אנושיות וחייתיות מתוך סיפורי אגדה, משחקי ילדים וציורי מעשיות אירופיים. דימויים אלה נעים ומתפתחים בעבודותיה במחול אפל ומתפרץ, שאופיו אינטואיטיבי ותיאטרלי כאחד, זאת בעוד מבטה מופנה לא החוצה אלא פנימה, אל תוך הפנטזיות ולא אל הידיעה התבונית.

לעיתים הקו נראה כמו תך תפירה שיוצר מעין רקמה עדינה המזכירה עבודות יד ממזרח אירופה, ולעיתים הוא אקספרסיבי ומתיז לכל עבר. גרטנר: "בקו שאני מציירת אני מרפרפת בין הקצוות, בין האסתטי והיפה לקו המתפתל העצבני, המסתיר כעסים, תשוקות, התמודדויות והתנגשויות". היא משבשת בכוונה את הרצף והזרימה של הקו בכדי ליצור מציאות אחרת – השהייה של מהלך החיים הרגיל כדי להתחקות אחר מצבים של בדידות וכאב, של חוסר ושליטה וחוסר אונים. רגע נגיעתה של גרטנר בריק הנייר הוא מעין פגישה מקרית שנושאת עימה מטענים רגשיים, תשוקות ופחדים המתגשמים

בהתפרצות. נדמה כי הציור של גרטנר מיילד את עצמו בכל רגע מחדש, מחפש את החדווה הטמונה בו, מתוך מקורותיו האפלים.

דרורה דקל מתבוננת אף היא אל עברה ואל הכאב שחבוי בו. אלא שאגדות הילדים משמשות לה חלון ואמצעי לפתוח את הפצעים ולהביט בהם נכוחה. עבודותיה המוצגות בתערוכה לקוחות ממספר סדרות אותן יצרה מתחילת שנות ה-90 ועד לשנים האחרונות: "ילדה רעה" מ-1994, "רקמות" מ-1995, "מצב קרינוולינה" מ-1996-1997, הטרילוגיה "מכתבים אדומים" מן השנים 2003-2005 והמשכה בעבודות מ-2008. במכלול יצירתה ממפה דקל חומרים אוטוביוגרפיים, חודרת אותם ויוצרת פרשנות חומרית ואסתטית שלהם באמצעות רישום נאיבי ואקספרסיבי בשילוב עם רקמות, בדים, תצלומים מטופלים, אובייקטים, הדפסים ומגזרות. מיזוג החומרים מתרחש על פי רוב בתוך מרחב של נייר, שמכיל בתוכו את זיכרון כל הדברים שהוטבעו והוטמעו בו ומתכונן מחדש כיצירת אמנות שיופיה טורד עד מאד.

דקל חושבת את זהותה הנשית דרך חומרים חזותיים, פיסיים והלשוניים בין דוריים, אשר עברו ועוברים במשפחה מסבתא לאמא, מאמא לבת, מבת לנכדה: בד אירוסים שהיה שייך לסבתה, ספר כיפה אדומה בתרגומה של לאה גולדברג שאמה נתנה לה כשהייתה בת שלוש, שכמיה אדומה שהיא, האמנית, תפרה לבתה לפני שנולדה, וצרור מכתבים שגילתה בעיזבון אמה לאחר מותה: מכתבים שנשלחו מהוריה של אמה (שנספו בשואה יחד עם שאר בני המשפחה המורחבת) בשנים 1939-1941, מווינה ומצ'כיה הכבושות תחת השלטון הנאצי, אל בתם, יהודית פרינץ, ועוקבים אחר בריחתה מווינה לצ'כיה ועד הגיעה עם חברת הנוער "תכלת לבן" לקבוצת כנרת שבפלסטינה. עבודותיה נראות במבט ראשון אורנמנטליות, מפתות בעדינותן, בשבריריותן, בהתיילדותן. אולם העבודות פולשות ומצטלבות אלו בתוך אלו בעוצמה, ומגלות התמודדות בלתי מתפשרת, חותכת כסכין, אינטימית ומנוכרת כאחד, עם עובדת היותה דור שני לשואה, עם מורכבות יחסיה עם אמה, עם תהליכי התבגרות והתבוננות בגופה, עם עיצוב זהותה הנשית, ועם הרוע על כל גילומיו ביפה.

